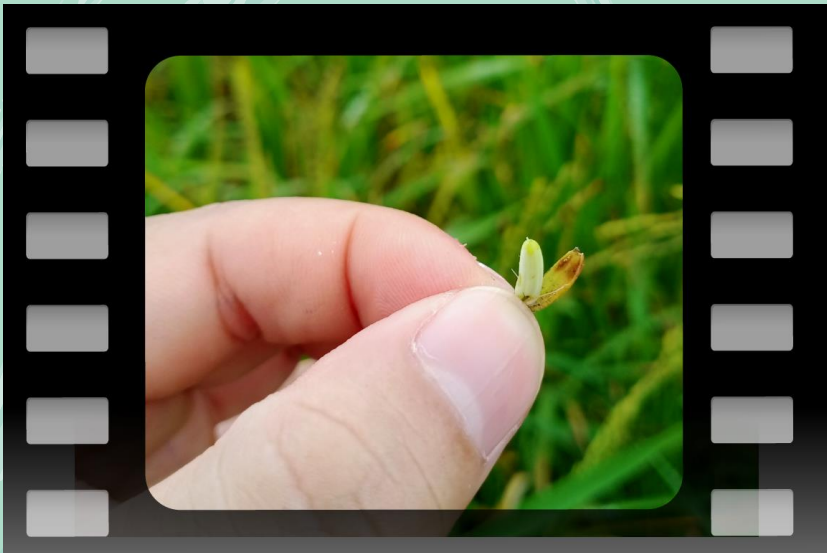

เกษตรนิเวศ วิธีปศุสัตว์ทางอาหาร และปฏิกิริยาสิทธิเกษตรกร ในการต่อสู้ของขบวนการลาเวียดัมเปซีนา

พิธีการบรรยายสาธารณะ:

เรื่อง เกษตรนิเวศ วิถีปศุสัตว์ทางอาหาร และปฏิกิริยาสิทธิเกษตรกร ในการต่อสู้ของขบวนการลาเวียดัมเปชัน

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ Focus on the Global south

เอกสารหมายเลข 7 :

โครงการต๋อยต้ง

จัดทำโดย

โครงการนำร่องอันดามัน และหน่วยปฏิบัติการ
วิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา

เรียบเรียงโดย

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สกุรัตน์ ยี่สกุล และณฤมล อรุโณทัย

สนับสนุนการจัดพิมพ์

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ร่วมกับ Focus on the Global South

ออกแบบปกและรูปเล่ม

ณัฐวุฒิ สำราญ นักศึกษาฝึกงาน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ลำปาง

วันเดือนปีที่พิมพ์

มกราคม 2566 (E-book)

โครงการต๋อยต้ง – ขยายเมล็ดพันธุ์ความรู้เรื่องกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบสู่สาธารณชน
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2218-7366-7 โทรสาร 0-2255-2353
<https://www.facebook.com/ChaoLayNetwork>

สารบัญ

หน้า

คำนำ	2
เกริ่นนำ โดย คุณชาลมาลี กุตตัล ผู้อำนวยการโครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา (Focus on the Global South)	4
เปิดการเสวนา โดย คุณบาร์มี ชัยรัตน์ เลขาธิการสมัชชาคนจน	6
เปิดประเด็น โดย รศ.ดร.นฤมล อรุโณทัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	7
การบรรยายเรื่อง “พัฒนาการของเกษตรนิเวศและสตรีนิยม กับอริปไตยทางด้านอาหาร” โดย คุณคิม จองยอล ผู้ประสานงาน ลาเวียคัมเปชีนา ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และเอเชียตะวันออก	13
สตรีนิยมและอริปไตยทางด้านอาหาร	17
การบรรยายเรื่อง “ความท้าทายของเกษตรนิเวศ อริปไตยทางอาหาร และนโยบายสาธารณะ” โดย คุณไชนัล อารีพิน ผู้ประสานงาน ลาเวียคัมเปชีนา ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และเอเชียตะวันออก	22
ช่วงตอบคำถาม	39

เกษตรนิเวศ อธิปไตยทางอาหาร และปฏินุญสิทธิเกษตรกร ในการต่อสู้ของขบวนการลาเวียคัมเปชีนา

สรุปความจากการบรรยายสาธารณะ

จัดโดย โครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา (Focus on the Global
South)

ลาเวียคัมเปชีนา (La Via Campesina) และสมัชชาคนจน

ร่วมกับ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พฤหัสบดีที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 เวลา 13:00 - 15:00 น.

ออนไลน์และถ่ายทอดสดผ่านทางเพจ Facebook สถาบันวิจัยสังคม

คำนำ

ในวงการเกษตรกรรม แม้จะมีการวางหลักการที่ก้าวหน้าเกี่ยวกับเกษตรนิเวศ (agroecology) แล้ว แต่แนวคิดนี้ยังไม่ค่อยเป็นที่รับรู้และก็ยังไม่ได้มีการขยายผล เอกสารนี้สรุปการบรรยายเรื่องหลักการของเกษตรนิเวศ ที่จะเป็นแนวคิดและปฏิบัติการรวมทั้งขบวนการเคลื่อนไหวที่จะเปลี่ยนแปลงระบบอาหารให้มีคุณภาพและมีความยั่งยืน เกษตรนิเวศจึงไม่ใช่เรื่องทางเทคนิคของเกษตรกรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักคิด ปรัชญาที่ให้ความสำคัญกับผู้ผลิตอาหาร ระบบการผลิต โครงสร้างการผลิต การแปรรูป การกระจายผลผลิต การจำหน่ายและปลายทาง คือผู้บริโภค ผู้ขับเคลื่อนเกษตรนิเวศคือผู้ผลิตอาหารหรือเกษตรกรรายย่อย และผู้ที่ร่วมขับเคลื่อนเกษตรนิเวศก็รวมไปถึงผู้บริโภคด้วย

การบรรยายสาธารณะนี้เป็นส่วนหนึ่งในชุดการบรรยายเกี่ยวกับเกษตรนิเวศที่ร่วมกันจัดโดยสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับ Focus on the Global South และภาควิชาการบรรยายได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์ ดร.ปีเตอร์ ร็อสเส็ตจาก ECOSUR ผู้เข้ามาเป็นศาสตราจารย์อาคันตุกะของสถาบันฯ ในช่วงปลายปี 2563 - ต้นปี 2564 เป็นผู้บรรยาย

การบรรยายฯ ตอนที่ 1 เกษตรนิเวศ อธิปไตยทางอาหาร
และปฏิญาสิทธิเกษตรกร ในการต่อสู้ของขบวนการลาเวียคัมเบซีนา
จัดขึ้นในวันพฤหัสบดี 25 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 13:00 - 15:00 น.
โดยจัดในรูปแบบออนไลน์และถ่ายทอดสดผ่านทางเพจ Facebook

หน่วยปฏิบัติการวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา
เห็นว่าเนื้อหาเรื่องนี้มีความสำคัญ และจะเป็นประโยชน์ในการสร้าง
ความเข้าใจที่กว้างขวางขึ้นเกี่ยวกับเกษตรนิเวศ และชาวนาชาวไร่
ผู้ผลิตรายย่อย ที่มักจะเป็นผู้คนชายขอบ จึงบันทึกเนื้อหาและ
จัดทำเป็นเล่มหนึ่งในชุดเอกสารต้อยติ่ง และหวังว่าข้อมูลเหล่านี้จะ
เป็นเสมือนเมล็ดต้อยติ่งที่ปริแตกและงอกงามออกมาเพื่อสร้าง
สังคมแห่งความรู้ที่เห็นคุณค่าในความหลากหลายทางวัฒนธรรม
ต่อไป

เกริ่นนำ โดยคุณชาลมาลี กุตตัล

ผู้อำนวยการโครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา

(Focus on the Global South)

การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ วิกฤติเศรษฐกิจ วิกฤติทางด้านสิ่งแวดล้อม โรคระบาด และโควิด-19 ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาของเกษตรแบบอุตสาหกรรม และชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนวิถีการผลิต การบริโภค การกระจายสินค้าการเกษตร และการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศทั้งระบบ สิ่งที่สำคัญในการรักษาพลวัตของระบบอาหารที่ยั่งยืนคือการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่การผลิตแบบเกษตรนิเวศ โดยรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ควรพูดคุยถึงประเด็นการฟื้นฟูระบบอาหารและภาคเกษตรหลังโควิด-19 ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนผ่านแบบพลิกโฉมหน้า เพื่อผลักดันให้ระบบอาหารซึ่งมีบริษัทเป็นผู้ทรงอิทธิพลและครอบงำเปลี่ยนผ่านสู่การผลิตแบบเกษตรนิเวศ

วัตถุประสงค์ในการจัดชุดการบรรยายสาธารณะครั้งนี้ คือการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ แนวคิด เนื้อหาที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่การผลิตแบบเกษตรนิเวศ และกระตุ้นการสร้าง ความแข็งแกร่งให้ขบวนการต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค รวมทั้งโรงเรียนชาวนาในหลายประเทศ ทั่วภูมิภาคเอเชีย

ผู้ผลิตอาหารรายย่อย สมาชิก La Via Campesina และ
อื่น ๆ ได้มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดกระบวนการเกษตรนิเวศและ
โรงเรียนชาวนาในหลาย ๆ พื้นที่ ดังนั้น จึงหวังว่าชุดการบรรยาย
สาธารณะครั้งนี้จะเป็นการสร้างและสนับสนุนกระบวนการต่าง ๆ ที่
จะเกิดขึ้น รวมทั้งส่งผลให้สามารถระดมการสนับสนุนจาก
สาธารณะในช่วงที่สำคัญที่สุดของการเปลี่ยนผ่านการผลิต เพื่อที่จะ
ผลักดันให้มีความคืบหน้าในเรื่องเกษตรนิเวศต่อไป

เปิดการเสวนา โดย คุณบารมี ชัยรัตน์

เลขาธิการสมัชชาคนจน

เกษตรนิเวศเป็นคำที่ La Via Campesina ใช้ในการพูดถึงการทำเกษตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบนิเวศที่มีอยู่ในโลกนี้ La Via Campesina ให้ความสำคัญกับการผลิตแบบนี้และเชื่อว่าระบบการผลิตแบบเกษตรนิเวศจะนำมาสู่ความมั่นคงของเกษตรกรและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารของผู้คนบนโลกได้ดีกว่าการผลิตในกระแสหลักซึ่งใช้สารเคมี ใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงสายพันธุ์ อันเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศอย่างร้ายแรง อีกทั้งยังเป็นการผูกขาดโดยบริษัทค้าสารเคมีและเมล็ดพันธุ์อันเป็นภัยคุกคามต่อเกษตรกรรายย่อยและเป็นการสร้างความเสี่ยงต่อผู้บริโภคอีกด้วย

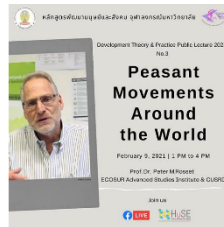
ครั้งนี้ นับเป็นโอกาสอันดีของพี่น้องเกษตรกรชาวไทยและพี่น้องในภูมิภาคนี้ที่ ศาสตราจารย์ ดร.ปีเตอร์ ร็อสเส็ต นักวิชาการด้านการเกษตรคนสำคัญ และฝ่ายสนับสนุนทางเทคนิคของ La Via Campesina ร่วมกับวิทยากรท่านอื่น ๆ เข้าร่วมบรรยายในฐานะของสมัชชาคนจนที่เป็นเจ้าภาพร่วมของการจัดงานครั้งนี้ จึงใคร่ขอเชิญทุกท่านร่วมรับชมและรับฟังการบรรยาย โดยหวังว่าจะเกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ และเกษตรกรรายย่อยที่ทำงานผลิตหล่อเลี้ยงโลกของเราตลอดไป

เปิดประเด็น โดย รศ.ดร.นฤมล อรุโณทัย

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The importance of “knowledge”

- Defining, deconstructing and redefining “knowledge”
- Knowledge that divides people, and people/nature? Or unite/organize people/nature so we all can live together peacefully? “Only one earth”?
- Out in the field, through struggles and movement, there is knowledge

Knowledge and social connection through visiting professor program

สถาบันวิจัยสังคมเป็นสถาบันวิจัยขนาดเล็กในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพฯ หน้าที่ของสถาบันวิจัยสังคมคือการทำการศึกษาวิจัย และวิเคราะห์เพื่อเข้าใจสังคมทั้งในภาพกว้างและภาพลึก สถาบันฯ มีกลุ่มงานวิจัยหลากหลาย อาทิ กลุ่มสังคมชนาร่วมสมัย กลุ่มชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา เป็นต้น โดยได้มีการเผยแพร่ผลการวิจัยต่าง ๆ ทั้งการตีพิมพ์และการจัดเวทีพูดคุย

ในฐานะที่เป็นองค์กรวิจัยในแวดวงวิชาการ จึงเห็นความสำคัญที่จะต้องเน้นเรื่องความรู้ ซึ่งเราจำเป็นต้องรื้อสร้างและกำหนดความหมายใหม่ให้กับ “ความรู้” เพราะเรามีความรู้ชุดหนึ่งที่แบ่งแยกระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ แต่ก็ยังมีความรู้ชุดอื่น ๆ ที่สามารถทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่าง

กลมกลืน เนื่องจากโลกนี้มีใบเดียว เราจึงต้องดูแลโลกใบนี้ แม้ว่าสังคมที่มีเทคโนโลยีก้าวหน้า มีความรู้ไปดวงจันทร์ ไปดาวอังคาร แต่เราจำเป็นที่จะต้องดูแลรักษาโลกใบเดียวที่มีอยู่ในขณะนี้ และคิดว่าขบวนการเคลื่อนไหวของชาวนา La Via Campesina ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่านี้เป็นเรื่องที่สำคัญ

Dominant knowledge – mainstream development model

- Economic growth, monetary profit as a “normal” way of life
 - Extractive society
 - COVID-19 as a strong signal for the (re) awakening
 - Life essential? – food an being with family and kin
- “industrial” food production and distribution/ not much choice for urban life? “socio-economic trap”

ความรู้ที่เราจะนิยามใหม่นี้ เป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมชนบท ในเรือกสวนไร่่นาต่าง ๆ และพื้นที่เหล่านี้เป็นสถานที่ที่เราจะเข้าไปเรียนรู้ได้ เราจึงเชื่อในเรื่องการสร้างความรู้ร่วมกัน (Co-production of knowledge) ความรู้จึงไม่ใช่สิ่งที่มหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิจัยระดับสูงจะสามารถผูกขาดได้ ความรู้มีอยู่ในชีวิตในการต่อสู้ และในสถานการณ์วิกฤติที่มนุษย์เผชิญอยู่

ดังนั้น สถาบันวิจัยสังคมจึงมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ศาสตราจารย์ ดร.ปีเตอร์ ร็อสเส็ต ได้เข้ามาเป็นนักวิจัยอาคันตุกะในช่วง 6 เดือนนี้ และเป็นโอกาสที่จะได้เชื่อมโยงนักวิชาการสถาบันฯ

กับ Focus on the Global South และเครือข่าย La Via Campesina เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อทำความเข้าใจเรื่อง ความรู้ เช่นที่คุณบาร์มีได้พูดถึงกระบวนการพัฒนากระแสหลัก ซึ่งดูเหมือนจะขับเคลื่อนมาจากความรู้ชุดเดียว เราพูดถึงการ เจริญเติบโตของเศรษฐกิจและกำไรที่วัดได้เป็นตัวเงิน แต่เรามอง ไม่เห็นทางเลือกอื่น ๆ เราไม่เห็นความสำคัญของความรู้ชุดอื่น ๆ และดูเหมือนว่าเราไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากจะเป็นสังคมที่หิวโหย ทรัพยากรธรรมชาติ วิฤติจากโควิด-19 จึงอาจจะสร้างพลังที่ ผลักดันให้คนตื่นตัวขึ้นและสำรวจสถานการณ์รอบตัวเรา ทำให้เรา เข้าใจว่าสิ่งสำคัญในชีวิตของมนุษย์คืออะไร และสิ่งพื้นฐานเช่นการ อยู่กับครอบครัว เครือญาติ การมีความมั่นคงด้านอาหาร การมี สังคมที่สงบนั้นสำคัญกับมนุษย์มากเพียงใด

ถ้าลองมาพิจารณาเรื่องการผลิตและการกระจายอาหาร เราจะพบว่าระบบอุตสาหกรรมทำให้คนในเมืองมีทางเลือกน้อยมาก ดูเหมือนเราจะเลือกบริโภคชนิดและยี่ห้ออาหารได้หลากหลาย แต่ จริงๆ แล้วเราเลือกแหล่งที่มาของอาหารในแง่ความปลอดภัย ความ ใสใจต่อระบบนิเวศ ความเป็นธรรมทางสังคมได้ยากมาก ทางเลือก เราจำกัด เพราะว่าเราไม่ได้ใส่ใจสิ่งที่เกิดขึ้นในสภาพทางสังคมและ เศรษฐกิจปัจจุบันที่เป็นอยู่

Cultures + practices of indigenous peoples in Thailand

- The case of Bang Kloi community in Petchburi Province where the indigenous peoples were removed (driven?) from the traditional land.
 - Because they practice shifting cultivation in the “forest”
- The need to explain/assert/justify their KNOWLEDGE and practices
- The need to join the movement and to be in solidarity with groups with similar strengths.

ในประเทศไทยในช่วงนี้ เมื่ออ่านข่าวก็จะเห็นเรื่องชุมชน บางกลอย ซึ่งเป็นชุมชนชาวปกากะญอ ในจังหวัดเพชรบุรี ที่มี ประเด็นเรื่องการทำไร่หมุนเวียนในป่า โดยคำว่า “ป่า” นี้อาจเป็น คำที่ต้องตั้งคำถามเพราะว่า คำทุกอย่างที่ใช้นั้นล้วนแต่มีความหมาย แฝงฝังอยู่ สิ่งที่คุณเหมือนเป็น “ป่า” ในปัจจุบัน อาจจะเคยเป็น ไร่หมุนเวียน ทั่วไปเป็นไร่ชาก จนกระทั่งคืนสภาพเดิมเหมือนเป็นป่า ที่ไม่มีการใช้สอยมาก่อน ดังนั้น กลุ่มชนพื้นเมือง ก็เช่นเดียวกับ กลุ่มชาวนา จำเป็นที่จะต้องอธิบายและยืนยันความชอบธรรมให้กับ ชุมชนความรู้และแนวทางปฏิบัติของตนเอง คนกลุ่มนี้มีชุดความรู้ อีก ชุดหนึ่งที่เป็นทางเลือกสำคัญ และจำเป็นต้องเผยแพร่อธิบายให้คน ในสังคมทราบ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราจะต้องแลกเปลี่ยนพูดคุย กัน เพื่อที่จะได้เกิดการขับเคลื่อน เกิดความสมานฉันท์กับกลุ่มอื่น ๆ เพื่อความเข้มแข็ง และมีความเชื่อมั่นในความแข็งแกร่งที่มีอยู่ ในตัวเอง

Indigenous peoples livelihoods- Agroecology concept and practices

- Destruction of forest?
- If the government agencies that work on environment and conservation fail to see this as a livelihood that co-exist with (and even enhance) biodiversity, who can we depend on to protect us?
- Agroecology as a practice and as a concept that provide “scientific evidence” to the traditional practices + innovation from the ground
- Learning from one another and exchanging experiences, both in agroecology and in the movement.

เกษตรนิเวศเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญ คนในเมืองอาจมองว่าไร่นาเป็นสิ่งที่เดียวกับไร่นาเมือง และก็คือการทำลายป่า แต่นักเกษตรนิเวศจะรู้ว่านี่เป็นเกษตรนิเวศที่จะทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้เป็นระยะเวลานาน เมื่อหน่วยงานรัฐที่ทำในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติมองเห็นว่าสิ่งนี้คือวิถีชีวิตที่อยู่ในป่าและส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อนั้นเราจะมีพลังเพิ่มขึ้นอีกในการรักษาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เกษตรนิเวศเป็นทั้งแนวคิดและแนวปฏิบัติที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ที่สามารถใช้อธิบายแนวปฏิบัติ รวมทั้งสร้างนวัตกรรมขึ้นได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนเกษตรนิเวศและชาวนามีแนวทางการพัฒนาและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เรียนรู้และต่อยอดได้ท้ายที่สุด จึงอยากจะเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากโรงเรียนชาวนาในฐานะแนวปฏิบัติและในฐานะ

องค์ความรู้ทางด้านเกษตรนิเวศ และหวังว่าหลังจากยุคโควิดแล้ว
เราจะสามารถสร้างความปกติวิถีใหม่ที่ดีกว่าเดิม และยินดีเป็น
อย่างยิ่งที่จะได้เรียนรู้กับทุกคนต่อไป

We can create a better “new normal”

การบรรยายเรื่อง “พัฒนาการของเกษตรนิเวศและ สตรีนิยมกับอธิปไตยทางด้านอาหาร”

โดย คุณคิม จองยอล

ผู้ประสานงาน ลาเวียคัมเปชีนา ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์
และเอเชียตะวันออกเฉียง และสมาคมสตรีชาวนาเกาหลี
(KWPA)

เกษตรนิเวศทำให้เราสามารถเปลี่ยนโลกได้ เป็นทางเลือก
สำหรับคนที่มีปัญหาความมั่นคงทางอาหาร ดังนั้นเกษตรนิเวศ
จึงเป็นเส้นทางและทางออกใหม่สำหรับประชาชนเพื่อการแก้ไข
ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร

LVC 7차 총회 (2017년 7월 24일 ,바스크)

“우리가 민중을 먹여 살린다.”는 슬로건 아래

국제액션플랜 ;

“농민의 농생태학은 전 세계 민중의 식량주권을 위한 우리의 제안과 비전의 근간이
다. 농민의 농생태학을 위한 정치교육 기술교육을 강화하며 농민에게서 농민으로의
수평적 방식으로 농민농생태학 학교와 네트워크를 강화한다.
또한 씨앗에 대한 농민의 권리를 강화하는 운동을 구축하고 모든 회원이 1가지 이
상의 종자를 보호하고 재생산하는 국제캠페인을 하기로 한다.” 라는 국제 액션플랜을
마련했다.

สำหรับการบรรยายในวันนี้ ในลำดับแรกจะเป็นการ
แลกเปลี่ยนเรื่องประวัติศาสตร์ขบวนการชาวนาในเกาหลี
ในปี ค.ศ. 2017 ขบวนการเกษตรนิเวศในเกาหลีจัดการประชุม
ครั้งที่ 7 โดยมีสโลแกนในการประชุมว่า “เราเป็นผู้ผลิตอาหารให้แก่
ประชาชน”โดยการมีอริปไตยทางอาหารนั้น ชาวนาและเกษตรนิเวศ
คือรากฐานการทำงานเพื่อหล่อเลี้ยงประชาชนและสร้างความ
แข็งแกร่งให้กับเครือข่าย

แนวคิดเรื่องเกษตรนิเวศเพื่อความมั่นคงทางอาหารเป็น
แนวคิดที่เกิดขึ้นมาและมีการพูดถึงในหลายวงประชุม เช่น
ที่เวเนซุเอลาในปี ค.ศ. 2009 และที่ศรีลังกาในปี ค.ศ. 2010
ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียก็ได้หารือกันในโจทย์ที่ว่า จะพัฒนา
เกษตรนิเวศให้แข็งแกร่งขึ้นได้อย่างไร รวมไปถึงการแลกเปลี่ยน
เรื่องการเกษตรที่ไม่มีต้นทุน หรือ Zero Budget Agroecology
โดยได้ยกตัวอย่างการใช้มูลวัวทำเป็นปุ๋ย ซึ่งเป็นการทำเกษตรที่
ไม่ต้องลงทุนเพิ่มเติมอะไร นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาประสบการณ์
ของเวเนซุเอลาและคิวบา เพื่อหาแนวทางให้เกษตรนิเวศเป็นเครื่องมือ
ในการสร้างโลกใหม่ที่เป็นธรรมกับทุกคน ถัดมาในปี ค.ศ. 2011 ก็
ได้มีการจัดประชุมที่อินเดีย ในครั้งนี้มีการศึกษาฟาร์มที่ไม่ได้ใช้ทุน
ในการซื้อปุ๋ยทำฟาร์ม และนอกจากนี้สมาชิกคนจนยังได้เข้ามา
ร่วมด้วย จึงเป็นโอกาสได้เรียนรู้เรื่องเกษตรนิเวศจากสมาชิกคนจน

2018년 5월 20~30일 LVC 국제농생태학 학교 (Cuba)

2019. 10. 14~15. 식량주권에 관한 국제회의(Palestine)

식량주권 및 천연자원에 대한 권리

การสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรนิเวศนั้นทำ
โดยการเปิดโรงเรียนชาวนาขึ้นตั้งแต่ระดับพื้นที่ ในภาพซ้ายบนคือ
โรงเรียนเกษตรนิเวศที่ประเทศคิวบาในปี ค.ศ. 2018 และ
ภาพด้านขวาถัดมาในปี ค.ศ. 2019 มีการพูดคุยเรื่องอธิปไตย
ทางอาหารที่ปาเลสไตน์ รวมถึงเกิดการพูดคุยเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ
และสิทธิในฐานทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสิทธิของชาวนาใน
การใช้และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย

2019. 11.18~23 Cuba-ANAP

ในปีเดียวกันได้มีการประชุมเกษตรกรนิเวศกับ The National Association of Small Farmers หรือ ANAP ในประเทศคิวบา มีการถ่ายทอดชุดประสบการณ์ของประเทศคิวบา และมีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มเกษตรกรในหลากหลายเรื่อง อาทิ เรื่องของความหลากหลายทางชีวภาพ การปลูกพืชผักที่หลากหลาย เรื่องการทำปุ๋ยบำรุงดิน การใช้ไส้เดือนเพื่อปรับปรุงคุณภาพของดิน และการนำดินเหล่านี้มาใช้ในการเกษตร รวมทั้งการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ของตนเอง ทั้งเมล็ดพันธุ์พื้นเมืองและการแลกเปลี่ยนผลิตผลและการกระจายสินค้าเกษตรของประเทศคิวบา

สตรีนิยมและอธิปไตยทางด้านอาหาร

ขบวนการสตรีนิยมที่เกี่ยวกับเกษตรนิเวศต้องการเปลี่ยนให้โลกมีความมั่นคงทางอาหารมากยิ่งขึ้น โดยหญิงสาวนาจะเป็นผู้มีบทบาทในการผลิตอาหาร เป็นคนที่เก็บเมล็ดพันธุ์พืช และเป็นผู้ที่สืบสานความยั่งยืนของอธิปไตยทางอาหาร ทว่ารัฐยังไม่ได้มองเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของผู้หญิงเท่าไรนัก และยิ่งไปกว่านั้นผู้หญิงยังถูกเลือกปฏิบัติในภาคเกษตรกรรม ขบวนการเคลื่อนไหวจึงควรเป็นไปเพื่อลดการเลือกปฏิบัติและการแบ่งแยกชาวไร่ชาวนาผู้หญิงออกจากเครือข่าย และเพื่อที่จะให้พวกเขาสามารถปกป้องสิทธิของตนเองได้

2. Feminism, Food sovereignty

2017년 5차 여성총회

“ 우리 투쟁의 핵심은 페미니즘과 식량주권을 통해 세상을 바꾸는 운동이다.”

KWPA (Korean Women Peasants Association) เป็น
ขบวนการเคลื่อนไหวของสมาคมชาวนาผู้หญิงในเกาหลี ภาพ
ด้านบน คือวิธีการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ โดยการมอบหมายให้สมาชิก
แต่ละคนเก็บเมล็ดพันธุ์ 1 ชนิด

ภาพถัดมาเป็นการเก็บเมล็ดพันธุ์ของชาวนาผู้หญิง จาก
ความพยายามเก็บเมล็ดพันธุ์มาหลายปีสู่การทำนิทรรศการและ
พิพิธภัณฑ์เมล็ดพันธุ์พื้นเมือง โดยได้มีการแบ่งเมล็ดพันธุ์ให้คนเมือง
นำไปเพาะปลูกด้วย

ภาพด้านบนเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดพันธุ์พื้นเมืองที่ได้
แบ่งปันแก่คนอื่น ๆ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความรู้ให้กันและกัน

ภาพด้านซ้ายคือต้นหอม ซึ่งมีคุณภาพต่างจากการปลูกใน
เกษตรอุตสาหกรรม จะสังเกตได้ว่ารากของต้นหอมจะยาวและ
แผ่มาก

농생태학 실천사례 : 꽃

การกำจัดศัตรูพืชในเกษตรนิเวศมีวิธีการหนึ่งคือการใช้ดอกดาวเรืองเพื่อกันแมลง หรือการปลูกพืชแบบผสมผสาน เช่น ปลูกข้าวโพด มาปลูกรวมกัน

토착미생물 배양하기

돼지감자 삶아서 뿌리기

수산화나트륨, 황토, 유황 배

ภาพด้านบนเป็นการทำจุลินทรีย์พื้นเมืองสำหรับบำรุงดิน หรือใช้ในการกำจัดหนอนและแมลง

다남언니네 텃밭.
파랗고 풍성한 여름.

두필 언니네 밭.
평화롭고 풍요롭다.

สองภาพสุดท้าย เป็นสวนที่ปลูกพืชต่าง ๆ หลายชนิดเพื่อ
ขายให้แก่ผู้บริโภค และทั้งหมดนี้คือประเด็นที่ต้องการจะแลกเปลี่ยน
ว่าเกษตรกรนิเวศมีพัฒนาการอย่างไร รวมทั้งความเชื่อมโยงระหว่าง
เกษตรกรนิเวศกับผู้หญิง

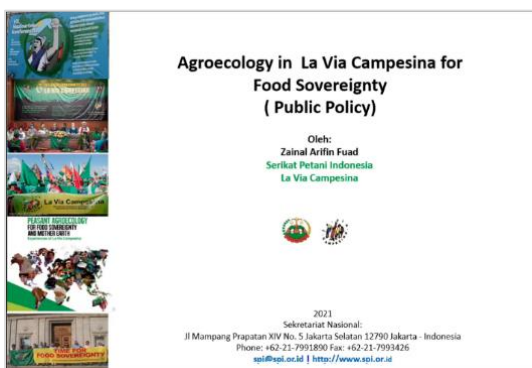
ในปัจจุบันนี้ เราจะเห็นถึงความพยายามในการสร้างระบบ
การแลกเปลี่ยนและกระจายอาหารที่ดีขึ้นเพื่อให้ผลผลิตทางการ
เกษตรสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรง เพราะหากไม่มีเกษตร
นิเวศก็จะไม่มีความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งสิ่งนี้สอดคล้องกับที่
อาจารย์ณมลได้พูดไว้ว่าเราต้องการความปกติในวิถีใหม่ที่ดีกว่าเดิม
ด้วยเหตุนี้ ขบวนการของเกษตรกรรายย่อยจึงยังมีความท้าทายต่าง ๆ
มากมาย โดยเฉพาะความท้าทายเรื่องนโยบายสาธารณะซึ่งเป็นมิติ
สำคัญ การนำเสนอต่อไปนี้ จะเป็นเรื่องราวจากคุณไชนัล อารีพิน
ผู้ประสานงาน La Via Campesina ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และ
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประเด็นเรื่องของความท้าทายของเกษตรกรนิเวศ
และนโยบายสาธารณะ

การบรรยายเรื่อง “ความท้าทายของเกษตรนิเวศ อริปไตยทางอาหาร และนโยบายสาธารณะ”

โดย คุณไชนัล อารีฟิน

ผู้ประสานงาน ลาเวียแคมเปซินา

ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และเอเชียตะวันออก และ
เซรีกัต ปัตตานี อินโดนีเซีย (SPI Indonesia)

หลายปีที่ผ่านมา La Via Campesina ได้มีการหารือกับนักวิชาการต่าง ๆ ในเรื่องขบวนการของเกษตรนิเวศ ด้วยความพยายามที่จะผลักดันให้อริปไตยทางด้านอาหารเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสาธารณะ และส่งเสริมบทบาทของขบวนการเคลื่อนไหวดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นในกรุงโรม เจนีวา และนิวยอร์ก หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่นหรือในภูมิภาค กล่าวโดยสรุปก็คือ La Via Campesina จะต้องมีความที่ทางนโยบายเพื่อให้เกิดเกษตรนิเวศอย่างจริงจัง

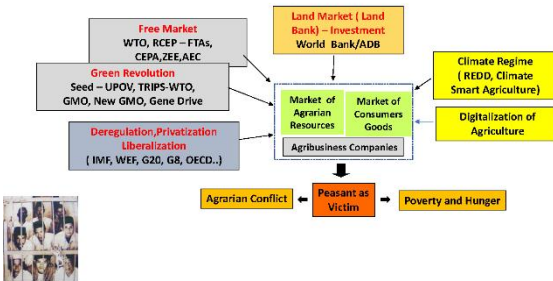

ภาพด้านบนเป็นตัวอย่างของสโลแกน “พลังของชาวนาเพื่อเปลี่ยนแปลงโลก” และอย่างที่ได้กล่าวแล้วว่า La Via Campesina ทำงานเพื่อสนับสนุนชาวนาในฐานะผู้ผลิตอาหารหล่อเลี้ยงประชาชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายชาวนาเพื่อเปลี่ยนแปลงโลก ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาฐานความรู้เกษตรนิเวศและความรู้ต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นยิ่งเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2019 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เกิดขึ้นโดยที่ไม่อาจล่วงรู้ได้เลยว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใด วิกฤติโรคระบาดนี้ส่งผลให้ทุกคนประสบปัญหามากมาย ซึ่งเป็นปัญหาที่มาจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม/เสรีนิยมใหม่

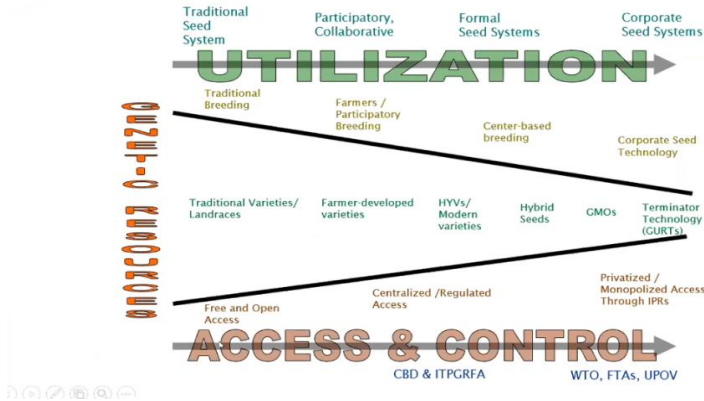

Global Food, Corporate, Trade, Climate and Financial Regime

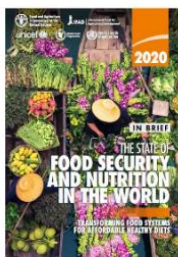
ปัจจุบันนี้ ปัญหาต่าง ๆ อาทิ การแปรรูปกิจการสาธารณะ เป็นของเอกชน นโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมใหม่ที่ไม่มียกเว้น ก้ากับเพียงพอ ปัญหาจากการปฏิวัติเขียวซึ่งเป็นการปฏิวัติ อุตสาหกรรมทางการเกษตร ปัญหาตลาดเสรีที่ไม่ได้เสรี การแย่งยึดที่ดิน ตลาดที่ดินและการลงทุนในด้านที่ดิน ปัญหาอัน หลากหลายทั้งหมดนี้ได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางด้าน การเกษตร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการใช้เทคโนโลยี ดิจิตอลในอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งประเด็นปัญหาเหล่านี้จะ กลายเป็นแรงกดดันต่อชาวไร่ชาวนา ทำให้เกิดความขัดแย้งด้าน ฐานทรัพยากร ความยากจนหิวโหย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใส่ใจกับ เรื่องอำนาจผูกขาดของบรรษัทการเกษตร

Challenge of Agroecology in Seed Issue : Local/native Seed vs Industrial Seeds

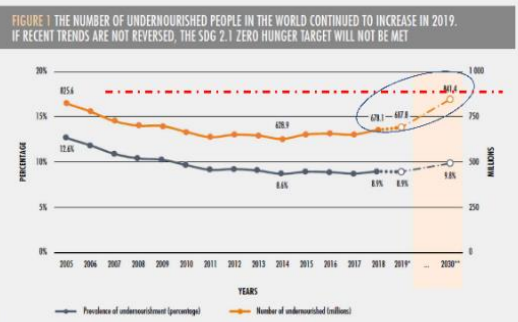

ประเด็นปัญหาถัดมาที่ต้องแก้ไข คือ ปัญหาการจำกัดอิสรภาพในการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พื้นเมืองและการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ จากเดิมที่เคยเข้าถึงได้อย่างเสรี แต่ปัจจุบันมีการควบคุมและผูกขาด ผ่านข้อตกลงการค้าต่าง ๆ

Hunger in the world

→ Current estimates are that nearly 690 million people are hungry, or 8.9 percent of the world population – up by 10 million people in one year and by nearly 60 million in five years.

ประเด็นปัญหาความยากจน ในกราฟด้านบนจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2019 จำนวนประชาชนที่อดอยากยากจนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีสถานการณ์

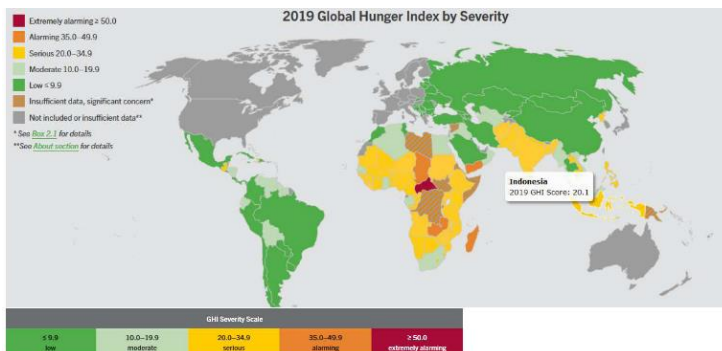
โควิดเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้ปัญหามีความรุนแรงมากขึ้น อย่างเช่น ในประเทศอินโดนีเซียมีประชาชนที่อยู่ในสถานการณ์ลำบาก ขาดความมั่นคงทางอาหารประมาณ 29 ล้านคนเนื่องจากการตกงาน

Hunger in the world

TABLE 2
NUMBER OF UNDERNOURISHED PEOPLE IN THE WORLD, 2005–2019

	Number of undernourished (millions)							
	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019*	2030**
WORLD	825.6	668.2	653.3	657.6	653.2	678.1	687.8	841.4
AFRICA	192.6	196.1	216.9	224.9	231.7	236.8	250.3	433.2
Northern Africa	18.3	17.8	13.8	14.4	15.5	15.0	15.6	21.4
Sub-Saharan Africa	174.3	178.3	203.0	210.5	216.3	221.8	234.7	411.8
Eastern Africa	95.0	98.1	104.9	108.4	110.4	112.9	117.9	191.6
Middle Africa	39.7	40.0	43.5	45.8	47.2	49.1	51.9	90.5
Southern Africa	2.7	3.2	4.4	5.1	4.5	5.2	5.6	11.0
Western Africa	36.9	37.0	50.3	51.2	54.2	54.7	59.4	118.8
ASIA	574.7	423.8	388.8	381.7	369.7	385.3	381.1	329.2
Central Asia	6.5	4.8	2.1	2.1	2.2	2.1	2.0	n.r.
Eastern Asia	118.6	60.6	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
South-eastern Asia	97.4	70.1	66.7	63.9	63.4	64.2	64.7	63.0
Southern Asia	328.0	264.0	263.1	256.2	245.7	261.0	257.3	203.6
Western Asia	24.3	24.2	27.6	29.2	29.5	30.4	30.8	42.1
Western Asia and Northern Africa	42.6	42.0	41.4	43.6	45.0	45.4	46.4	63.5

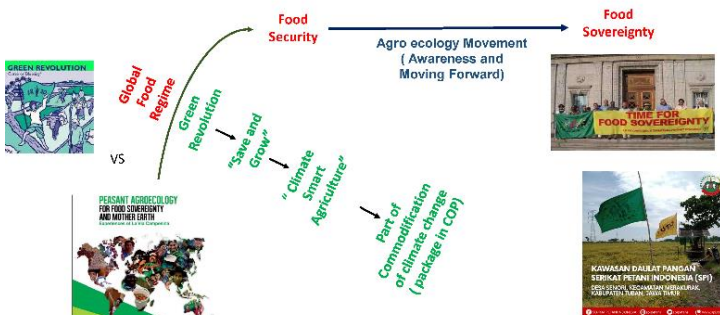
อีกประเด็นปัญหาที่มีมาอย่างต่อเนื่องคือผู้ที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการในภูมิภาคเอเชีย ภาพด้านบนแสดงให้เห็นสถิติดังกล่าว

และหากดูดัชนีชีวิตเรื่องของความอดอยากทั่วโลกจะพบว่า ประเทศอินโดนีเซียคือพื้นที่สีเหลือง ดังนั้นเราจึงมีความพยายามที่จะต่อสู้เรื่องเกษตรนิเวศเพื่อจะเปลี่ยนแปลงโลก

Agro ecology – To Change the World

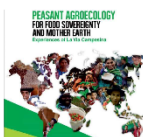

ภาพด้านบนคือการทำเกษตรนิเวศในอดีต ภายหลังจากการปฏิวัติเขียวพบปัญหาจากแนวคิดการเกษตรแบบอุตสาหกรรมต่าง ๆ ภาคเกษตรจึงถูกครอบงำด้วยแนวคิดเรื่องความมั่นคงทาง

ด้านอาหารที่หมายถึงความมั่นคงจากการเกษตรเชิงอุตสาหกรรมและพาณิชย์ แต่อย่างไรก็ตาม เราต้องการเปลี่ยนผ่านการเกษตรเชิงอุตสาหกรรมและพาณิชย์สู่เกษตรนิเวศเพื่อสร้างอธิปไตยทางอาหาร และไม่ได้มองว่าการเกษตรเป็นสินค้า ดังนั้น จึงมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหามาจากเกษตรอุตสาหกรรมแปลงใหญ่ที่เป็นต้นตอของปัญหาต่าง ๆ มากมาย

Agroecology

A way of life and the language of Nature, that we learn as her children.

- It is not a mere set of technologies or production practices. It cannot be implemented the same way in all territories.
- Rather it is based on principles that, while they may be similar across the diversity of our territories,
- Can and are practiced in many different ways, with each sector contributing their own colors of their local reality and culture,
- While always respecting Mother Earth and our common, shared values.
- With respecting Mother Earth, Agro ecology also always adapted to Climate Change
- It is not new
- The **sustainable agricultural ecosystem**, implemented by our ancestor and inherited to us – from generation to generation

➤ the origin of agro ecology lies in the accumulated knowledge and knowhow of rural peoples, systematized by a dialogue between different types of knowledge in order to produce the "science", the movement and the practice of agro ecology. Just as is the case with seeds, agro ecology is the heritage of rural peoples and must be placed at the service of humanity and Mother Earth;.

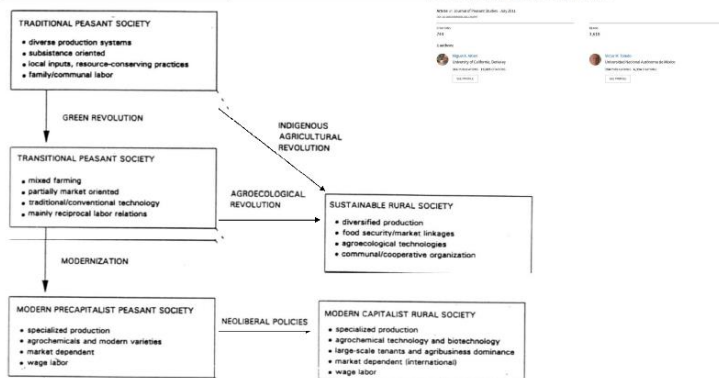

➤ There are countless names for agro ecological farming all over the world and Via Campesina is not concerned with names or labels, whether **agro ecology, organic farming, natural farming, low external input sustainable agriculture**, or others, but rather wants to specify the key ecological, social and political principles (**Surin Declaration**)

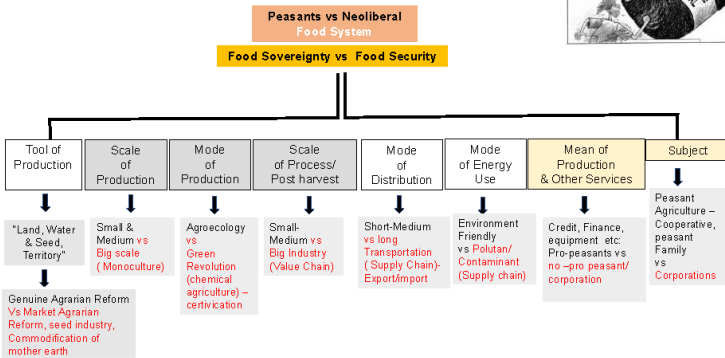
➤ Through agroecology we will transform the hegemonic food production model; permitting the recovery of the agricultural ecosystem, reestablishing the functioning of the nature-society metabolism, and harvesting products to feed humanity. As the Philippine farmers say "**Kabuhanan, Kalusugan, Kalikasan**" (**for economy, for health, and for Nature**).

➤ Under Agro ecology, Peasant Families are not depend on external agricultural inputs (fertilizer, pesticide) and then external agricultural supplier)

เกษตรนิเวศได้รับการนิยามด้วยชื่อเรียกมากมาย อาทิ เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรที่ไม่พึ่งพาทรัพยากรจากภายนอก เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีหลายชื่อเรียกแต่มีหลักการเดียวกัน และ La Via Campesina เรียกแนวคิดนี้ว่า เกษตรนิเวศซึ่งเป็นระบบเกษตรที่ยั่งยืน

เครือข่ายเกษตรนิเวศมีความพยายามทำการเกษตรเพื่อสุขภาพ เพื่อธรรมชาติ เพื่อเศรษฐกิจที่พอเลี้ยงตัวเอง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนผ่านสู่เกษตรนิเวศ จากสังคมชาวนาตามจารีตสู่การปฏิวัติเกษตรนิเวศ เพื่อที่จะเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมชนบทที่ยั่งยืน และท้ายที่สุดเพื่อต่อสู้กับสังคมทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงชนบทไปในทางที่เห็นอยู่ โดยมองว่าเกษตรนิเวศและอธิปไตยทางอาหารจะเป็นสิ่งที่สามารถสร้างความยั่งยืนได้มากกว่าแนวคิดความมั่นคงทางอาหารอันเป็นแนวคิดที่บดบังไม่ให้เห็นต้นตอของปัญหาที่แท้จริง

ความมั่นคงทางอาหารและอธิปไตยทางอาหารมีความแตกต่างกัน เพราะอธิปไตยทางอาหารเป็นสิ่งที่ทำให้ชาวนาเป็นอิสระ มีเครื่องมือในการผลิตเป็นของตนเอง เช่น ที่ดิน เมล็ดพันธุ์ ในขณะที่ความมั่นคงด้านอาหาร อาจทำให้ชาวนาไม่มีอิสระ เช่น เกษตรขนาดใหญ่หรือเกษตรแปลงใหญ่ หรืออุตสาหกรรม การเกษตรและการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ลักษณะที่แตกต่างกันคือ ขนาดการผลิต รูปแบบการผลิต เพราะฉะนั้น กระบวนการผลิตและ หลักการผลิตจึงเป็นขนาดกลางและขนาดเล็ก ต่อสู้กับกระบวนการ หรือห่วงโซ่คุณค่าขนาดใหญ่ และการผลิตเพื่อการนำเข้า-ส่งออก เกษตรนิเวศเน้นห่วงโซ่การกระจายสินค้าระยะสั้น ไม่จำเป็นต้องใช้ การส่งสินค้าทางไกล

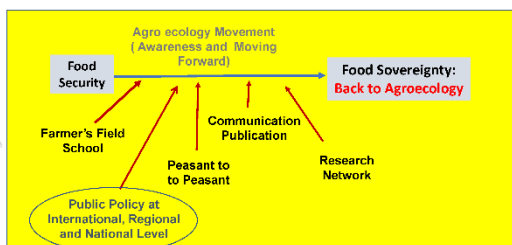
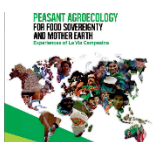
ด้านการใช้พลังงาน เกษตรนิเวศจะใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ว่าในเกษตรอุตสาหกรรมที่เน้นความมั่นคงทางด้านอาหาร ในห่วงโซ่อุปทานจะมีการใช้สารพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และพบสิ่งปนเปื้อนอีกมากมาย เกษตรนิเวศใช้ระบบสหกรณ์ ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้ชาวนาลิ้มรสชาติปากได้ แต่เกษตรอุตสาหกรรมนั้นกดให้ชาวนาเป็นทาสการกู้หนี้ยืมสินเข้ามาเพื่อซื้อเครื่องมือต่าง ๆ ดังนั้น จึงต้องผลักดันให้มีการเคลื่อนไหวเพื่อเกษตรนิเวศ และสร้างทางเลือกที่ไม่ต้องเป็นไปตามแนวคิดการปฏิวัติเขียวและแนวคิดความมั่นคงทางอาหารในภูมิภาคของเรา

Agro ecology Movement

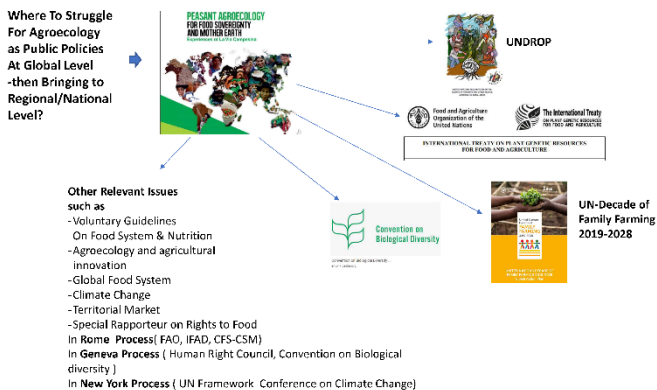

- Food Sovereignty is also an alternative, and an resistance as well against Food Security-Green Revolution
- La Via Campesina launched the idea of “Food Sovereignty” at the World Food Summit in 1996 – in FAO where Food Security Declared
- It was part of Public Policy, as Agroecology has 4 aspects/perspective: 1) Skill of food production 2) Science of Food Production; 3) Public Policy and 4) Movement

La Via Campesina เปิดตัวแนวคิดอียิปโตยทางอาหาร ระหว่างการประชุมสุดยอดด้านอาหาร (World Food Summit) ในปี ค.ศ. 1996 เมืองครัสมาชิก อย่างเช่น ประเทศอินโดนีเซีย ตีมอร์เลสเต และไทย รวมถึงชุมชนเกษตรต่าง ๆ ร่วมผลักดันให้เกิด

นโยบายสาธารณะที่เกื้อหนุนต่อเกษตรกรนิเวศมากขึ้น ในเวที UNDROP (United Nations Declaration on the Rights of Peasants) หรือ ปฏิญญาของสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของเกษตรกร ได้มีความพยายามในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เช่น การมีทศวรรษว่าด้วยเกษตรกรรมแบบครอบครัว (UN-Decade of Family Farming) ซึ่งเป็นวาระขององค์การสหประชาชาติ ในช่วงปี 2019 - 2028

La Via Campesina มีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการของทศวรรษว่าด้วยเกษตรกรรมแบบครอบครัว และสนับสนุนเกษตรกรนิเวศในการประชุมอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น นวัตกรรมด้านการเกษตรและเกษตรนิเวศ การทำงานเรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในการเกษตร ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ในโรม เจนีวา และนิวยอร์ก รวมทั้งการทำงานกับองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of

the United Nations หรือ FAO), กองทุนระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (International Fund for Agricultural Development หรือ IFAD), กลไกภาคประชาสังคมและชนพื้นเมืองเพื่อสัมพันธ์กับคณะกรรมการสหประชาชาติเรื่องความมั่นคงทางอาหารโลก หรือ Civil Society and Indigenous Peoples' Mechanism for relations to the UN Committee on World Food Security (CFS-CSM), คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council) และกรอบการประชุมขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

Agroecology in UNDROP

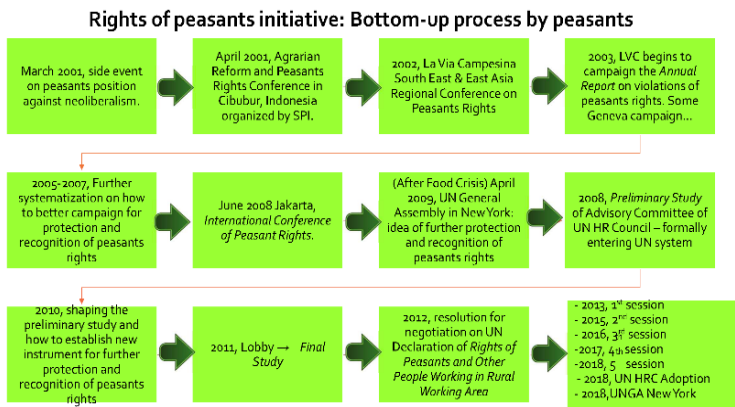

UNITED NATIONS DECLARATION ON THE RIGHTS OF PEASANTS AND OTHER PEOPLE WORKING IN RURAL AREAS

CONTENTS		CONTENTS	
INTRODUCTION	1	ARTICLE 16: RIGHT TO DECIDE HOW AND WHAT TO PRODUCE	41
ARTICLE 1: PEASANT	7	ARTICLE 17: RIGHT TO LAND	43
ARTICLE 2: RURAL ORGANIZATIONS OF PEASANTS	9	ARTICLE 18: RIGHT TO A CLEAN, SAFE AND HEALTHY ENVIRONMENT TO LIVE AND MANAGE	47
ARTICLE 3: EQUALITY AND NON-DISCRIMINATION	11	ARTICLE 19: RIGHT TO SEEDS	49
ARTICLE 4: NO DISCRIMINATION AGAINST WOMEN	13	ARTICLE 20: RIGHT TO BIOLOGICAL DIVERSITY	51
ARTICLE 5: RIGHT TO RURAL FINANCING AND DEVELOPMENT	17	ARTICLE 21: RIGHT TO CLEAN WATER AND SANITATION	53
ARTICLE 6: RIGHT TO LIVELIHOODS AND SECURITY OF PERSONS	19	ARTICLE 22: RIGHT TO SOCIAL SECURITY	55
ARTICLE 7: FREEDOM OF MOVEMENT	21	ARTICLE 23: RIGHT TO PHYSICAL AND MENTAL HEALTH	57
ARTICLE 8: FREEDOM OF ASSOCIATION	23	ARTICLE 24: RIGHT TO RESEARCH	59
ARTICLE 9: RIGHT TO PARTICIPATION	27	ARTICLE 25: RIGHT TO RESEARCH AND TRAINING	61
ARTICLE 10: RIGHT TO INFORMATION	29	ARTICLE 26: CULTURAL IDENTITY AND INTELLECTUAL PROPERTIES	63
ARTICLE 11: ACCESS TO JUSTICE	31	ARTICLE 27: RESPONSIBILITY OF THE UN AND OTHER INTERNATIONAL ORGANIZATIONS	65
ARTICLE 12: RIGHT TO WORK	33	ARTICLE 28: GENERAL COMMENTS	67
ARTICLE 13: RIGHT TO A SAFE AND HEALTHY WORK ENVIRONMENT	35		
ARTICLE 14: RIGHT TO FOOD AND FOOD SOVEREIGNTY	37		

แนวคิดเกษตรนิเวศนั้นมีความเชื่อมโยงกับ UNDROP อาทิ ข้อ 1 ว่าด้วยเรื่องของสิทธิเกษตรกร ข้อ 2 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ ข้อ 3 ว่าด้วยความเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ ข้อ 4 ว่าด้วยการไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง ข้อ 5 ว่าด้วยสิทธิในฐานะทรัพยากรธรรมชาติ และสิทธิในการพัฒนา ข้อ 6 ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพในชีวิตและความมั่นคงของบุคคล ข้อ 7 ว่าด้วยเสรีภาพในการเดินทาง ข้อ 8 ว่าด้วย

เสรีภาพทางความคิดเห็นและการแสดงออก ข้อ 9 ว่าด้วยเสรีภาพในการรวมตัว ข้อ 10 ว่าด้วยสิทธิในการมีส่วนร่วม ข้อ 11 ว่าด้วยสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล ข้อ 12 ว่าด้วยสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ข้อ 13 ว่าด้วยสิทธิในการทำงาน ข้อ 14 ว่าด้วยสิทธิในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ข้อ 15 ว่าด้วยสิทธิด้านอาหารและอธิปไตยทางอาหาร ฯลฯ

ภาพด้านบน คือ การอธิบายกระบวนการทำงานอย่างหนักจากล่างขึ้นบนของเกษตรกร เพื่อเรียกร้องให้มี UNDROP หรือปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเกษตรกรตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา จนกระทั่งสามารถผลักดันให้มีปฏิญญาฯ ในปี ค.ศ. 2012

Agroecology in UNDROP

UNITED NATIONS DECLARATION ON THE RIGHTS OF PEASANTS AND OTHER PEOPLE WORKING IN RURAL AREAS

ARTICLE 15: RIGHT TO FOOD AND FOOD SOVEREIGNTY

1. Peasants and other people working in rural areas have the right to adequate food and the fundamental right to be free from hunger. This includes the right to produce food and the right to adequate nutrition, which guarantee the possibility of enjoying the highest degree of physical, emotional and intellectual development.
2. States shall ensure that peasants and other people working in rural areas enjoy physical and economic access to all that is sufficient and adequate food that is produced and consumed sustainably and equitably, respecting their culture, preserving access to food for future generations, and that ensures a physically and mentally fulfilling and dignified life for them, individually and/or collectively, responding to their needs.
3. States shall take appropriate measures to combat malnutrition in rural children, including within the framework of primary health care through, inter alia, the application of readily available technology and the provision of adequate nutritious food and by ensuring that women have adequate nutrition during pregnancy and lactation. States shall also ensure that all segments of society, in particular parents and children, are informed, have access to nutritional education and are supported in the use of basic knowledge on child nutrition and the advantages of breastfeeding.
4. Peasants and other people working in rural areas have the right to determine their own food and agriculture systems, recognized by many states and regions as the right to food sovereignty. This includes the right to participate in decision-making processes on food and agriculture policy and the right to healthy and adequate food produced through ecologically sound and sustainable methods that respect their cultures.
5. States shall formulate, in partnership with peasants and other people working in rural areas, public policies at the local, national, regional and international levels to advance and protect the right to adequate food, food security and food sovereignty and sustainable and equitable food systems that promote and protect the rights contained in the present declaration. States shall establish mechanisms to ensure the coherence of their agricultural, economic, social, cultural and development policies with the realization of the rights contained in the present declaration.

ARTICLE 2: GENERAL OBLIGATIONS OF STATES

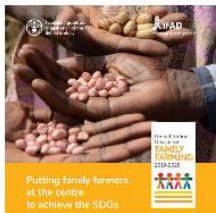
1. States shall respect, promote and fulfil the rights of peasants and other people working in rural areas. They shall promote agroecological, agroforestry and other appropriate steps to achieve progressively the full realization of the right to food sovereignty and their consent for implementing generations.
2. Implementation shall follow within the goal in the implementation state of peasants and other people working in rural areas, including other persons, women, youth, children and persons with disabilities, taking into account the special needs of indigenous peoples.
3. Without disregarding specific legislation on indigenous peoples, territories and land management legislation and policies, international agreements and other instruments related to cooperation among states, peasants, states shall cooperate with peasants in rural areas, through their own institutions, support their efforts, engaging with and saving the expertise of peasants and other people working in rural areas, and shall ensure that the needs, interests and demands of peasants are reflected by decisions, both regional and national, and/or according to their contributions, taking into consideration existing power relations between peasants, governments, and other actors, and the effective, and/or in accordance with their own, processes.
4. States shall elaborate, interpret and apply relevant international agreements and standards to which they are a party in a manner consistent with their human rights obligations, no obligation to prosecute and other people working in rural areas.

ARTICLE 27: RESPONSIBILITY OF THE UNITED NATIONS INTERGOVERNMENTAL ORGANIZATIONS

1. The specialized agencies, funds and programmes of the United Nations system, and other intergovernmental organizations, including international and regional financial organizations, shall contribute to the full realization of the present Declaration, including through the mobilization of, inter alia, development assistance and cooperation, ways and means of ensuring the participation of peasants and other people working in rural areas on issues affecting them shall be considered.
2. The United Nations and its specialized agencies, funds and programmes, and other intergovernmental organizations, including international and regional financial organizations, shall promote respect for and the full application of the present Declaration, and follow up on its effectiveness.

Peasant Organization and Rural Organization as center,

- Pillar 1. Develop enabling policy environment to strengthen family farming
- Pillar 2. Transversal. Support youth and ensure the generational sustainability of family farming
- Pillar 3-Transversal. Promote gender equity in family farming and the leadership role of rural women
- Pillar 4. Strengthen family farmers' organizations and capacities to generate knowledge, reinvent farmers and provide inclusive services in the urban rural continuum
- Pillar 5. Improve socio-economic inclusion, resilience and well-being of family farmers, rural households and communities
- Pillar 6. Promote sustainability of family farming for climate-resilient food systems
- Pillar 7. Strengthen the multi-dimensionality of family farming to promote socio-innovative contributing to territorial development and food systems that safeguard biodiversity, the environment and culture

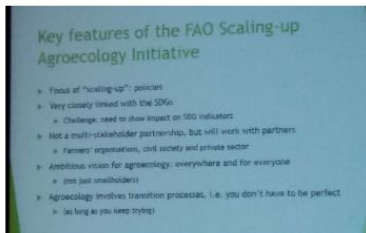
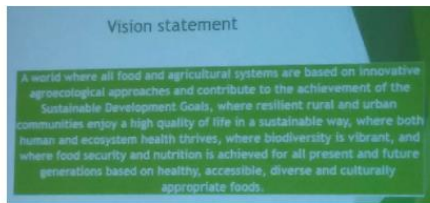
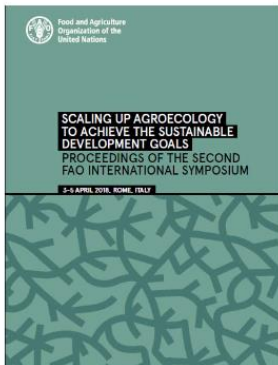
เกษตรกรรมแบบครัวเรือนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน จึงจำเป็นต้องนำประเด็นการส่งเสริมเกษตรกรรมนี้บรรจุเข้าไปในวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ด้วย เกษตรนิเวศมีหลักการ 7 ข้อ ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดนโยบายที่เอื้อต่อการทำ

เกษตรกรรมแบบครอบครัวมากขึ้น เช่น การสนับสนุนบรรยากาศ
ทางนโยบายที่เอื้อต่อการทำเกษตรกรรมแบบครอบครัว สนับสนุน
เยาวชนและความยั่งยืนของเกษตรกรรมครอบครัว สนับสนุนความ
เท่าเทียมกันด้านเพศสภาพ เป็นต้น

Agroecology of FAO – as target of Public Policy of La Via Campesina:
FAO conducted several symposiums on Agroecology on 2014 - 2018
At International and Regional Level

ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาได้มีการจัดเวทีเกษตรนิเวศ
ในที่ต่าง ๆ อาทิ ในปี ค.ศ. 2014 มีเวทีเกษตรนิเวศที่โรม ปี ค.ศ. 2015
ที่กรุงเทพฯ ปี พ.ศ. 2016 ที่ยูนนาน โดยคุณไชณัลได้เข้าร่วมเวทีที่
ยูนนานและมองว่านี่เป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถผลักดันเรื่อง
เกษตรนิเวศให้มีความคืบหน้าต่อไปได้

ต่อมาในปี ค.ศ. 2018 มีการจัดการประชุมเพื่อขยายการใช้ประโยชน์จากเกษตรนิเวศที่โรม ซึ่งเป็นเวทีขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ เพื่อหาแนวทางที่จะขยายแนวคิดเกษตรนิเวศอย่างไรเพื่อความยั่งยืน ประเด็นนี้ค่อนข้างมีปัญหาพอสมควร เนื่องจากเกษตรนิเวศแท้จริงไม่ได้มีเป้าหมายที่จะกลายเป็นการเกษตรขนาดใหญ่ และถ้าการขยายตัวเกิดขึ้นจริง จะมีความเสี่ยงในการแย่งยึดที่ดินหรือการครอบครองที่ดินของสมาชิกได้ นี่จึงเป็นข้อห่วงใยอย่างหนึ่งในเรื่องของการทำเกษตรนิเวศ คือ จำเป็นที่จะต้องรู้ว่าจะขยายขนาดเกษตรนิเวศอย่างไรไม่ให้บริษัทธุรกิจเข้ามายึดเอาเกษตรนิเวศไปจากเกษตรกรรายเล็ก ๆ

ภาพด้านล่างแสดงพื้นที่ที่มีการทำเกษตรนิเวศในยุโรป
แอฟริกา อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ และเอเชีย ในท้ายที่สุด อยากจะ
ฝากไว้ว่าเราต้องพยายามขยายความหวังของเราให้กระจายไป
ทั่วโลก

Sekolah AGROECOLOGI La Via Campesina

AGRO ECOLOGY di Cuba

PENDIDIKAN AGRO ECOLOGY
DI AMARTABHUMI - INDIA

AGRO ECOLOGY di Zimbabwe

ช่วงตอบคำถาม

คำถามจากสมาชิกคนจน “ขอให้คุณคิมอธิบายเพิ่มเติมในเรื่อง Sisters Garden และเกษตรนิเวศ”

ตอบคำถามโดยคุณคิม เครือข่ายเกษตรกรของ KWPA คือ กลุ่มเครือข่ายสตรีที่ได้สร้างชุมชนเกษตรกรของตัวเอง โดย Sisters Garden จะทำการรวบรวมผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรในชนบท บรรจุกล่องส่งไปให้ผู้บริโภคในเมือง เราผลิตอาหารโดยใช้หลักการเกษตรนิเวศ และพยายามขยายความรู้แก่กลุ่มอื่น ๆ เช่น ผู้บริโภคหรือผู้ซื้อที่อยู่ในเมือง

คำถามจากสถาบันวิจัยสังคม จุฬาฯ “เราจะสามารถเสริมสร้างพลังให้กับเครือข่ายในระดับประเทศได้อย่างไร

ตอบคำถามโดยคุณไชนัล ในประเทศอินโดนีเซียยังไม่แน่ชัดว่าจะสามารถผลักดันได้อย่างไรบ้าง แต่อย่างไรก็ตามมีความพยายามผลักดันสร้างความร่วมมือที่ยืดหยุ่น และมีการคุ้มครองการเคลื่อนไหวของชาวนาที่ดีขึ้น และมองว่าในเกาหลีใต้ ไนไทย ในเวียดนาม ก็มีขบวนการหรือเครือข่าย แม้แต่ในเมียนมาเองมีการทำงานเรื่องนี้ ในภูมิภาคก็มีกระบวนการที่หลากหลาย มีการทำเครือข่ายสหพันธ์นานาชาติเพื่อการคุ้มครองพืชพันธุ์ในหลายพื้นที่ และมีกลุ่มและเครือข่ายที่ดำเนินการเรื่องดังกล่าวแล้ว

คำถามจาก ศาสตราจารย์ ดร.ปีเตอร์ ร็อสเสต์ “วาระขององค์การสหประชาชาติเรื่องเกษตรกรรมแบบครอบครัว จะเป็นประโยชน์กับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในภูมิภาคอย่างไรบ้าง”

ตอบคำถามโดยคุณไชนัล เมื่อมีวาระของทศวรรษเช่นนี้ เราต้องเอาตัวสอดแทรกเข้าไปในแผนปฏิบัติการแห่งชาติ และเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา (ค.ศ.2021) ได้มีการประชุมหารือ การจัดเวทีและกิจกรรมเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมแบบครัวเรือน โดยมีการเชิญวิทยากรจาก La Via Campesina เข้ามาพูดคุยถึงความเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรรมแบบครัวเรือนกับ UNDROP ด้วย ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยความมั่นคงทางอาหารใช้ผลักดันเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรมดังกล่าว

Peasant Organization and Rural Organization as center,

- Pillar 1: Develop enabling policy environment to strengthen family farming
- Pillar 2: Strengthen Support youth and ensure the generational sustainability of family farming
- Pillar 3: Strengthen: Provide gender equality in family farming and the leadership role of rural women
- Pillar 4: Strengthen family farmers' organizations and capacities to generate knowledge, empower farmers and provide own resources in the urban rural continuum
- Pillar 5: Improve skills, economic inclusion, resilience and well-being of family farmers, rural households and communities
- Pillar 6: Promote sustainability of family farming for climate-resilient food systems
- Pillar 7: Strengthen the multi-dimensionality of family farming to promote rural innovation contributing to rural development and food systems transformation inclusively, the increased and reduced

เพื่อให้ง่ายต่อการอธิบายจึงขอยกภาพประกอบในเสาหลักที่ 1 การพัฒนาสภาพนโยบายเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับเกษตรกรรมแบบครัวเรือน และเสาหลักที่ 2 ประเด็นความยั่งยืนที่มีโจทย์ว่าทำอย่างไรเพื่อให้เกิดการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นให้กับเยาวชน อันจะเป็นการส่งเสริมการทำเกษตรในครัวเรือนต่อไป เสาหลักที่ 3 การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศสภาพ เช่นที่คุณคิมได้กล่าวไว้ คือการส่งเสริมบทบาทผู้หญิงชนบท และเสาหลักที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรในครัวเรือนเพื่อที่จะสร้างความรู้ ใช้เป็นปากเสียงแก่ชาวไร่ชาวนา สร้างเสริมบริการที่เชื่อมโยงเมืองกับชนบท เสาหลักที่ 5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม เศรษฐกิจ ความสามารถทางการฟื้นฟูและสุขภาวะของชาวนาที่ทำเกษตรในครัวเรือนและชนบท เสาหลักที่ 6 การส่งเสริมความยั่งยืนของเกษตรกรรมที่สามารถต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศได้ และเสาหลักที่ 7 สร้างกระบวนการหลากหลายมิติ เพื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมทางสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาระบบอาหาร รวมทั้งปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นงานที่ La Via Campesina สามารถดำเนินงานได้ เพื่อผลักดันทศวรรษของเกษตรกรรมแบบครัวเรือน ตามที่ UN ได้ประกาศไว้ให้เป็นประโยชน์ที่สุด

คำถาม “จากประสบการณ์ของ La Via Campesina อะไรที่เป็นจุดแข็งในการต่อสู้กับเกษตรเชิงเดี่ยวและบรรษัทสารเคมีและเมล็ดพันธุ์”

ตอบคำถามโดยคุณไซนัล แม้ว่าแผนเกษตรกรรมระดับประเทศจะไม่พูดถึงเกษตรนิเวศโดยตรง แต่หลายประเทศก็มีคณะกรรมการว่าด้วยเกษตรกรรมแบบครัวเรือน อย่างไรก็ตาม ปัญหาใหญ่ที่พบคือแม้ว่าจะมีแผนปฏิบัติการแล้ว แต่ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการนำแผนปฏิบัติการไปใช้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำอย่างไรไม่ให้กระบวนการนี้ถูกฉกฉวยโดยบรรษัทธุรกิจเกษตรกรรมรายใหญ่ โดยในเดือนพฤษภาคมที่จะถึงนี้ (ค.ศ. 2021) จะมีการพูดคุยกันในเรื่องทศวรรษเกษตรกรรมแบบครัวเรือนในเวทีการประชุมขนาดใหญ่และต้องรอดูในการประชุมว่าผลจะออกมาในทิศทางใดบ้าง

การตอบคำถามเพิ่มเติม สมาชิกของ La Via Campesina ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีราว 26 องค์กร และแต่ละองค์กรก็มีทรัพยากรไม่เหมือนกัน สถานการณ์แตกต่างกัน ตลอดจนมีความรู้ ทักษะ ไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้น สิ่งที่เราทำคือพยายามที่จะผลักดันเหมือนกับสมาชิก La Via Campesina ทั่วโลก คือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิสัยทัศน์ เก็บความรู้จากพื้นที่จากบรรพบุรุษ ที่เกษตรกรของเรามีอยู่ และความรู้ทางด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญาเพื่อที่จะเอามารวบรวมบันทึกไว้ เมื่อรวบรวมความรู้แล้วก็ให้ความรู้ผ่านระบบโรงเรียนชาวนา เพื่อที่จะแลกเปลี่ยน

ความรู้ และพยายามที่จะเผยแพร่ความรู้ให้กับกลุ่มคนอื่น อีกทั้งได้พัฒนาระบบสหกรณ์การเกษตร ส่งเสริมการสื่อสารกับสมาชิกของเกษตรกรรายรายนา เชื่อมระหว่างผู้บริโภคกับผู้ผลิต และหวังว่าด้วยระบบนี้เราน่าจะมีระบบการกระจายสินค้าการเกษตรในฐานะส่วนหนึ่งของกระบวนการเคลื่อนไหวของชาวนา

คำถามของผู้เข้าร่วมฟังบรรยายจากกัมพูชา “เกษตรกรในเกาหลีใต้และ La Via Campesina ได้รับผลกระทบใดบ้าง จากการเรียกร้องไม่ให้ซื้อเมล็ดพันธุ์และผลิตภัณฑ์จากบริษัท”

ตอบคำถามโดยคุณคิม เกาหลีใต้เป็นรัฐภาคีของ UPOV หรือสหภาพนานาชาติเพื่อคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ การเป็นสมาชิกของ UPOV จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนเมล็ดพันธุ์ท้องถิ่นและห้ามจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรรายย่อยจึงใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์หรือการแจกแทน อย่างไรก็ตาม เกษตรกรแต่ละคนสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ของตัวเองได้โดยการเก็บและนำไปปลูกแล้วจึงเก็บใหม่ โดยสรุปแล้วสมาชิกของ UPOV มีข้อจำกัดด้านเมล็ดพันธุ์โดยเมล็ดพันธุ์พื้นเมืองสามารถเก็บและปลูกได้แต่จำหน่ายไม่ได้

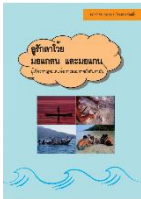
การตอบคำถามเพิ่มเติมจากคุณไชนัล UNDROP ข้อ 9 กล่าวถึงเรื่องของความมั่นคงในระบบเมล็ดพันธุ์ เรื่องของการขาย การแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ แม้ว่า UNDROP จะคุ้มครองสิทธิเมล็ดพันธุ์บางส่วน แต่การที่เกษตรกรไม่มีสิทธิในการเป็นเจ้าของ

เมล็ดพันธุ์ ก็ส่งผลให้เกษตรกรลงแรงไปโดยไม่ได้ประโยชน์ในแง่นี้
และนี่คืออุปสรรคอย่างหนึ่งจากการเป็นสมาชิก UPOV

เอกสารที่พิมพ์ในโครงการต๋อยต๋อง

เอกสารต๋อยต๋อง หมายเลข 1 --- อูรักลาโว้ย มอแกน และมอแกน

จะนำผู้อ่านไปรู้จักกับชาวเลในประเทศไทย 3 กลุ่ม ได้แก่ อูรักลาโว้ย มอแกน และมอแกน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างและหลากหลายในวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี แต่ก็มีจุดร่วมคือความรู้และความใกล้ชิดกับทะเล ซึ่งทำให้ชาวเลอยู่ร่วมกับธรรมชาติชายฝั่งทะเลมาได้นับร้อยปี

เอกสารต๋อยต๋อง หมายเลข 2 --- แนวทางแก้ไขปัญหามันคง

ของมนุษยและชุมชน ได้ประมวลภาพรวมสถานการณ์ “ความไม่มั่นคง” ของชุมชนชาวเลในมิติต่างๆ อาทิ การเป็นบุคคลไร้รัฐ ความไม่มั่นคงด้านที่อยู่อาศัย การขาดความมั่นใจและภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน เป็นต้น และมีข้อเสนอการใช้แนวคิดความมั่นคงของมนุษยและของชุมชนมาเป็นฐานในการแก้ปัญหาของบุคคลและชุมชนชาวเล อาทิ แนวคิดเรื่องบัตรรับรองสิทธิขั้นพื้นฐาน กองทุนเสริมสร้างความมั่นคงและแนวคิดการจัดตั้งเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษ

เอกสารย่อยตั้ง หมายเลข 3 ---แนวคิดเขตสังคมและวัฒนธรรม

พิเศษกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล ให้ภาพกว้างๆ เกี่ยวกับแนวคิดเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล ความเข้าใจต่อปัญหา วิถีคิด และวิถีปฏิบัติของสังคมชาวเล ตัวอย่างการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของชนพื้นเมือง แนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมเขตสังคมและวัฒนธรรมพิเศษ ข้อควรระวังเกี่ยวกับการกำหนดเขตสังคมวัฒนธรรมพิเศษ และพื้นที่นาร่อง

เอกสารย่อยตั้ง หมายเลข 4 ---วัฒนธรรมกับการพัฒนา:

ข้อสังเกตจากกรณีชาวเล กล่าวถึงชาวเลในกระแสการพัฒนาที่มุ่งเน้นเศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้ได้รับผลกระทบ เช่น สูญเสียที่อยู่อาศัย แหล่งทำมาหากิน เราจะต้องหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่เน้นเรื่องศักดิ์ศรีและคุณภาพภูมิใจทางวัฒนธรรม หลายภาคส่วนพยายามร่วมมือทำงานฟื้นฟูวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวเลโดยใช้แนวคิดเรื่องเขตสังคมวัฒนธรรมพิเศษ ในส่วนท้ายของเอกสาร ได้กล่าวถึง 4 บทเรียนการทำงานที่ผ่านมา

เอกสารต่อยอด หมายเลข 5 ---“ไร่หมุนเวียน” และความ

(ไม่)ยั่งยืน? ไร่หมุนเวียนเป็นมรดกของ

มนุษยชาติ หรือเป็นการทำลายป่ากันแน่?

เอกสารนี้จะทำให้เข้าใจไร่หมุนเวียนมากขึ้น

และเห็นว่ามินวัตกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับ

ไร่หมุนเวียนในหลายประเทศ แต่ความเข้าใจ

ผิดและกฎระเบียบที่สร้างขึ้นบนความเข้าใจที่ผิดๆ เหล่านั้น

อาจจะวิถีไร่หมุนเวียนที่อยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืนค่อยๆ สูญสิ้นไป

ในที่สุด

เอกสารต่อยอด หมายเลข 6 ---บาหมัด หรือการตั้งทับ หรือตั้ง

เพิงพักชั่วคราวอยู่อาศัยและทำมาหากินตาม

ชายหาดและอ่าวตามวิถีของชาวเลกลุ่ม

อูรักลาไวก๋ที่ใช้ชีวิตอยู่ตามเกาะและชายฝั่ง

ทะเลอันดามันในประเทศไทย เมื่อวิถีบาหมัดถูก

ตั้งคำถามว่าเป็นการบุกรุกพื้นที่กรรมสิทธิ์ของ

เอกชนหรือพื้นที่อนุรักษ์ที่ดูแลโดยหน่วยงานรัฐหรือไม่ เราจึง

นำเสนอข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับบาหมัด

รูปแบบที่หลากหลายของบาหมัด รวมทั้งข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเพื่อให้ชาวอูรักลาไวก๋สามารถจะดำรง

วิถีที่ปรับตัวเข้ากับธรรมชาติแถบเกาะและชายฝั่งได้มาตั้งแต่

ครั้งอดีต

โครงการต่อยอด ขยายเมล็ดพันธุ์ความรู้เรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ และชายขอบสู่สาธารณะ

โครงการต่อยอด เป็นโครงการเล็ก ๆ ที่มุ่งจะรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ เรื่องกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มชายขอบ และทำเป็นเอกสาร เล่มเล็ก ๆ อ่านง่าย พกง่าย เพื่อให้คนทั่วไปได้อ่านได้รับทราบ สถานการณ์ เรียนรู้ ถึงความหลากหลายในสังคมไทย และเข้าใจว่าความเห็นอกเห็นใจอย่าง เดียวอาจจะไม่พอที่จะส่งเสริมให้ความหลากหลายนั้นดำรงต่อไปหรือจะ แก้ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ซับซ้อนและมี “ผู้เล่น” ที่หลากหลายได้

เอกสารเหล่านี้ผลิตเป็น “หนังสือทำมือ” เพราะว่าจัดพิมพ์ไม่มากนัก จำนวน 20 เล่มถึง 300 เล่ม ส่วนใหญ่ใช้ถ่ายเอกสารและเย็บลวด เพื่อ ความประหยัด หลักการของเอกสาร นี้คือกระจายข้อมูลความรู้ไปที่ละ นิด ๆ เปรียบเสมือนเมล็ดต่อยอด ที่ระเบิดเปลือกออกและกระจายเมล็ด เล็ก ๆ ออกไป กลายเป็นต้นเล็ก ๆ ซึ่งก็จะเติบโตขยายเมล็ดต่อ ๆ ไปอีก

.....

โครงการต่อยอด – ขยายเมล็ดพันธุ์ความรู้เรื่องกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบสู่สาธารณะ
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2218-7366-7
โทรสาร 0-2255-2353